

РОЛЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В РЕГІОНАХ

Гирик Я. – ст. 4 курсу, гр. Фвн-42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

З посиленням орієнтації на мікроекономічні принципи господарювання розширилися економічні функції місцевих органів самоврядування. Центр тяжіння змістився на нижні рівні бюджетної системи. Орієнтація на задоволення соціальних потреб вимагає якісних змін в механізмі дії на територіальний розвиток та підвищення ролі економічних методів управління. Широкі можливості для використання бюджетних важелів та методів забезпечення комплексного розвитку територій в умовах розвитку ринкових відносин перетворюють місцеві бюджети на важливу ланку бюджетної системи.

Місцеві бюджети – важливий і складний елемент бюджетної системи держави. Це фінансовий термін, основу якого складає система фінансових відносин між місцевими і господарськими структурами, що функціонують на цій території, між бюджетами і населенням цієї території, що складаються при витрачанні коштів місцевих бюджетів, відносини між місцевими бюджетами різних рівнів щодо перерозподілу фінансових ресурсів, між місцевими бюджетами та державним бюджетом.

В умовах ринкової економіки місцеві бюджети пов'язані за допомогою податкових та неподаткових доходів і бюджетного фінансування практично з усіма суб'єктами господарювання, з їх фінансовими планами та виробничими показниками, здійснюючи істотний вплив на формування останніх. Посилення ролі місцевих бюджетів пов'язане з тим, що вони:

- сприяють розвитку продуктивних сил і реформи регіональної економіки за допомогою оподаткування та здійснення інвестицій в різні галузі національної економіки та регіони країни;

- відрізняються широкою сферою впливу, оскільки бюджетні відносини пронизують усі сторони територіального відтворювального процесу;

- виступають основними фінансовими планами місцевих органів самоврядування, в процесі складання, розгляду, затвердження і виконання яких здійснюється коригування програм соціально-економічного розвитку відповідних територій на майбутній бюджетний рік, фінансових планів і прогнозів підприємств, методів їх господарювання;

- вирізняються високою мірою дієвості, обумовленою перерозподільчою природою бюджету як економічній категорії і цільовим характером використання бюджетних коштів;

- є гнучкими інструментами проведення регіональної економічної політики держави, оскільки бюджетні методи управління економікою формуються не як задана раз і назавжди система важелів, а є

динамічною їх сукупністю, що перетворюється відповідно до зміни цілей і завдань територіального соціально-економічного розвитку країни.

Основою формування місцевих бюджетів являється принципове вирішення питань, що стосуються доходної та видаткової частин [1, с.72]:

- функції місцевих громад з надання державних та інших послуг мають бути забезпечені фінансовими коштами в достатній мірі та по можливості, з власних джерел доходів;

- адміністровані на території конкретних місцевих громад податки та інші доходи мають бути в максимальній мірі збалансовані з видатками цієї ж території;

- органи місцевого самоврядування повинні бути здатні збирати власні доходи та мати право здійснювати відповідні видатки;

- максимальна збалансованість бюджету має бути функцією відповідного місцевого органу.

Для підвищення соціально-економічної ефективності функціонування місцевих громад необхідно в першу чергу удосконалити механізм формування місцевих бюджетів шляхом [2, с.12]:

- 1) стабілізації місцевих бюджетів за рахунок розширення прав територіальних громад щодо їх формування, оптимізації соціального і політичного балансів на відповідних територіях;

- 2) нормалізації відносин між бюджетами усіх рівнів на даному етапі розвитку держави і в найближчому майбутньому;

- 3) підвищення рівня податків та інших платежів, що акумулюються, у місцевих бюджетах, створюючи при цьому стимул для підвищення відповідальності, зацікавленості та активності місцевих органів влади і центрального уряду у сфері розвитку доходної бази місцевих бюджетів;

- 4) створення бази для майбутньої побудови ефективної системи міжбюджетних відносин і податкового законодавства, забезпечуючи політичну та економічну інтеграцію держави у взаємодії з реальним місцевим самоврядуванням.

Таким чином, посилення ролі фінансів місцевих громад у бюджетній системі країни носить об'єктивний характер. Проте розвиток цього процесу пов'язаний з вирішенням цілого ряду економічних, соціальних та політичних проблем. Головною з них являється розробка критеріїв визначення повноважень місцевих органів влади і закріплення за ними відповідних доходних джерел.

Література

1. Джумалиева Э. Б. Роль местных бюджетов в развитии региональной экономики Кыргызской Республики / Э. Б. Джумалиева, А. К. Келдибеков // Евразийская интеграция: экономика, право, политика. – 2011. – №10. – С. 71-74.
2. Ефремов А. В. Финансово-экономическая основа местного самоуправления / А. В. Ефремов // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2009. – №4. – С. 9-15.